

«No sóc un home d'acció»

/ Lluís Salom

Joan Perucho: els fantasmes realitzats

El barceloní Joan Perucho publicà en 1947 Llibre de cavalleries, i inicià, així, una línia narrativa personal, a la qual seguiren Les històries naturals, Roses, diables i somriures, Les aventures del cavaller Kosmas i altres llibres d'una peculiar erudició. El darrer és Carnet d'un diletant.

Assumpció MARESMA

A bans, escriptor, ara, escriptor d'èxit. Ulls molt oberts. Riure franc. Abans, gran gastrònom, ara gastrònom a règim. Molts anys d'escriure i fer de jutge, pocs anys escrivint, a seques. Un gat al seu costat. Un fantasma a la seva casa d'Albinyana. Un vampir, Onofre Dip; un cavaller, Kosmas; una dona enigmàtica, Pamela, i molts més a la seva literatura. No, no us en vull dir el nom. Ens agradaria de fer-vos jugar, buscar, preguntar o llegir.

Però, la pel·lícula fotogràfica ens ha traït i ha corporificat el nostre entrevistat. Nosaltres només volíem

impressionar-ne l'esclat vital, la ironia, la màgia i, sobretot, la curiositat. Ara, amb la tècnica contra la màgia, i a més, totes les normes periodístiques, etc, etc, val més que us digui, com a mínim, quines en són les inicials: J. P. ¿No?, ¿no n'hi ha prou? D'acord. Parlem amb Joan Perucho. Correcte. Som-hi.

—Li explicaré una cosa. A mi, a vegades, em diuen que m'invento coses impossibles, però ara li donaré una *premier*, perquè la realitat ultrapassa la ficció. És una història que sembla increïble. ¿Sap què vaig trobar a la Biblioteca Víctor Balaguer de Vilanova? Una invitació del general Carlos Palanca, per cert, valen-

«La llengua té un problema biològic» / Lluís Salom

cià, en la qual ell i la seva dona convidaven el Dr. Thebousen a una festa per celebrar l'arribada d'un fill, naufrag, que era mandarí de la Xina. Jo, de primer, em vaig pensar que era una broma, però no, era de debò. Imagini's un fill d'un general valencià mandarí de la Xina. Si jo explico això, em diuen que estic guillat... És massa.

—Un home que riu tant, ¿què l'espanta?

—Em fa por un fantasma que tinc a Albinyana, però vaja, és un fantasma bo.

—¿Com el vampir català Onofre Dip de la seva novel·la Històries Naturals?

—Aquest vampir és un pobre desgraciat. El fantasma d'Albinyana sap dialogar. Jo, però, no he dormit mai sol en aquella casa. Això sí, li dono confiança, hi tinc molts llibres. El fantasma d'Albinyana és insidiós. El terror mental, se'l fabrica un mateix. Hi ha gent incapaç de crear un fantasma, de captar el món màgic. A tot volen donar explicacions. S'ha de tenir una sensibilitat molt adequada. Si la tens molt afinada, pots, inclús, corporificar el fantasma, i el veus. Hi ha gent que acaba boja d'aquesta manera.

—¿Vostè ha corporificat el seu fantasma?

—No, afortunadament, no. El procuro defugir, si no, podria ser perillós. ¿Però, vosté entén la ironia de tot el que dic?

—Sí, em sembla que sí, encara no he fugit. Més aviat em vénen ganas d'entrevistar el fantasma.

—Aquestes coses són molt més divertides, més que les de cada dia. Jo ho explico amb ironia, perquè la gent em capti, m'entengui, però hi ha gent que no té sentit de l'humor i es pensa que les coses que dic són totes, absolutament, demostrables.

—Després d'un silenci total cap a la seva obra, ara es reediten els seus llibres, se'n publiquen molts i, a més, amb èxit.

—En un moment, es va pretendre que la literatura només havia de servir com a arma de combat. Més tard, s'ha passat a fer-ne una valoració més lliure, de més llibertat imaginativa. El món immediat, la cosa de combat, per a mi és molt avorrit. Jo no sóc un home d'acció, no m'hi sento abocat; més aviat, tinc tendència al que deia Pla del «món en horitzontal». La gent es diverteix i s'estimula més amb la fantasia. La meua literatura és popular, usa la llibertat imaginativa. Incito a buscar. Trec partit de la història. Jo, sempre, he tingut gent addicta, però no estava de moda; en canvi, ho estava la literatura de combat i, aquesta, l'ha de fer qui en sàpiga. A mi, que em deixin els fantasmes.

—¿La política va contra la màgia?

—¿La política és indiferent a la màgia!

—Però la bloqueja...

—¿I tant! Sobretot la llibertat imaginativa.

—Alguna vegada ha dit que no se sent emparentat amb ningú de la literatura catalana.

—No dec res a la literatura catalana, tret, és clar, dels clàssics. La meua corda no s'ha cultivat en aquest país.

—¿Per què?

—Jo no sóc un sociòleg.

Vatsa *electrònica, s.l.*

- Detecció i extinció d'incendis.
- Robatori-atracament.
- Transmissió d'alarmes via ràdio.
- Instal·lacions.
- Projectes.
- Manteniment.

Empresa homologada pel Ministeri d'Indústria i per la D.S.E. amb el N.º 504

Patricio Ferrándiz, 35 - Tel. 78 09 70 i 78 07 12 DÉNIA (Alacant)

—Vostè és una de les poques persones que escriu «el meu amic Xènius»...

—Sí, jo el vaig conèixer. Sóc d'una generació que constantment va sentir parlar malament d'Ors. Ell va ensenyar a pensar diverses generacions. I, ¡que carai!, el país s'hi va portar malament. Prat de la Riba el va agafar i li va dir: tu has de tirar endavant l'Institut d'Estudis Catalans, muntar les biblioteques de la Mancomunitat. I ho va fer. Era un home d'una cultura extraordinària i

—¿Per què el món fantàstic i màgic molesta?

—La màgia no està massa ben vista. La màgia és un pensament revelat, i en certa manera, nosaltres som hereus, la nostra cultura ho és, dels racionalistes del XVIII, i aleshores, la màgia és una cosa que no va bé.

—¿Com veu el futur de la nostra llengua?

—Aquest és un problema biològic. Jo he conegut moltes minories ètniques —per exemple, la flamenca— que tenen una demografia clara i

de resoldre. Jo, el que tinc clar és que no vull renunciar a l'ús de la meua llengua, el català.

—Vostè, ¿el sedueix la història?

—La història ens explica com som; en certa manera, som tot el que hem estat. Jo, a partir d'un viatge que vaig fer a Grècia, em vaig adonar que l'home no progressa. T'adones que el progressisme és una cosa fictícia.

No es pot renunciar al que ets, a la memòria històrica. Ara escric una novel·la que es dirà *La guerra de la*

La cosa de combat, per a mi, és molt avorrida

d'una finor intel·lectual fora de sèrie. En el país no n'ha existit cap altre. Mort Prat de la Riba, va pujar Puig i Cadafalch, al qual no queia gaire bé Ors, i li va fer justificar unes despeses insignificants. Per una misèria, li van fer un expedient administratiu. Això, ja ho explica Díaz Plaça en un llibre. Durant els últims anys de la seva vida volia tornar-hi, però el país no perdona. Ell estava tendre.

—Un altre dels pensadors que vostè reivindica és Francesc Pujols. Precisament, en el seu llibre *Teoria de Catalunya, un dels darrers, a l'article «Tres interpretacions», fa sortir la teoria de Pujols de «dia vindrà que els catalans, anant pel món, ho tindrem tot pagat, per haver inventat la Sumpèptica...»*

—Pujols ha tingut la virtut de ser un pensador que es reia d'ell mateix. Pujols era un home que s'estimava la broma i en feia sobre les seves coses. Era delirant. I així li'n sortien, perquè el pobre Pujols no ha tingut la transcendència que hauria pogut tenir. Jo l'he conegut, i vaig estar amb ell moltes vegades. Quan el vaig conèixer, estava molt derrotat físicament i em deia: «Sí, la naturalesa ara em castiga amb malalties, però són unes malalties que no m'afecten mentalment, perquè, com vostè comprendrà, si estic escrivint la ciència que ha de salvar el món, jo no em puc morir mentre no l'acabi».

«A mi, que em deixin els fantasmes»

/ Lluís Salom

franca. En canvi, aquí, els catalans, a base de tenir mig fill, és clar...

—Sí, això, ja ho diu el president Pujol, *els catalans, un mínim de tres fills*.

—Home, és que s'han de cobrir les baixes. Ara imagini's. Si un matrimoni només té un fill... ¡estem condemnats! Si no, no hi ha manera. Miri, la meua mare era castellana i parlava català perfectament. Llavors passava que la gent era majoritàriament catalana, i no hi havia cap problema. Però, ara, són quasi la meitat. Hi ha nuclis on tothom parla castellà. Per més lleis que faci la Generalitat... És una cosa que depèn de nosaltres.

—¿És pessimista?

—No, no sé què dir-li, estic una mica trist. Jo sóc bilingüe, no podria prescindir de Ramon Llull, d'Ausiàs March, però tampoc de Cervantes. Hi ha un problema que cadascú ha

Cotxinxina, i m'he adonat d'aquesta manca de memòria històrica. Ens hem passat molts anys parlant dels Estats Units i de la Guerra del Vietnam i, mai, cap periodista no ha dit que Espanya havia estat al Vietnam vuit anys. Ningú no ho sap, i això que l'heroi de l'expedició, que era el general Carlos Palanca, va escriure un llibre que es titula *Las memorias históricas de la Cochinchina*.

—¿L'heroi era el pare del mandarí valencià?

—Sí.

—A la seva novel·la, ¿hi farà sortir el mandarí valencià?

—M'ho estic pensant...

I aquí, una vegada més, esclata a riure. Acabem parlant de gastronomia i ens recomana, sobretot als qui estan a règim com ell, les ortigues bullides i ben escorregudes. Ho provarem, encara que no fem règim.